

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.20.918/2009/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Rehákné dr. Boros Ildikó ügyvéd által képviselt felperes által a dr. Kertész László ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Csongrád Megyei Bíróságon 7.P.20.998/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.522/2008/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I.-II.r. alperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I.-II.r. alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 80 000 (nyolcvanezer) forint + ÁFA összegű felülvizsgálati eljárási költséget, valamint felhívásra az állam részére 600 000 (hatszázezer) forint felülvizsgálati illetéket.

I n d o k o l á s :

Az I.-II.r. alperesek 1983 óta házastársak, 1984-ben szerezték meg 1/10 - 9/10 arányban a perbeli ingatlant. 2003. július 3-án az ingatlanon fennálló tulajdonviszonyok rendezése érdekében megállapodást kötöttek, amely szerint ráépítéssel annak fele része az I.r. alperest illeti meg, ennek megfelelően a földhivatal az ingatlan 5/10 részére bejegyezte az I.r. alperes tulajdonát.

2006. május 8-án az alperesek szerződést írtak alá, amely szerint a házastársi vagyontörségüket megszüntetik és közös szerzeményeiket oly módon osztják meg, hogy az ingatlan kizárólagos tulajdonosa az I.r. alperes lesz, aki ennek fejében továbbra is fizeti a 2003. évben történt felújítás és korszerűsítés költségét. Rögzítették, hogy ezáltal a házassági vagyontörségük megszüntetésre került, egymással elszámoltak, további követelésük nincs.

Az alpereseknek változatlanul közös tulajdonukban maradt egy kft., amelynek bejelentett székhelye 2008. január 28-ig a perbeli ingatlan volt, ahol a II.r. alperes édesanyját is gondozták.

A felperes 2006. január 20. napján vállalkozási szerződés megszegéséből eredő 13 406 704 forint és járulékai követelése iránt fizetési meghagyás kibocsátását kérte a II.r. alperessel szemben. Az ellentmondás folytán perré alakult eljárás eredményeképpen a megyei bíróság a 2007. június 21. napján meghozott ítéletével 10 881 704 forint és járulékai megfizetésére kötelezte a II.r. alperest. Az ítéletet az ítéltőábla a 2008. március 17. napján kelt ítéletével helybenhagyta. 2007. november 13-án a megyei bíróság elrendelte a megítélt pénzkövetelés biztosítását, amelynek során a végrehajtó megállapította, hogy a II.r. alperes végrehajtás alá vonható vagyontárggyal nem rendelkezik.

A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperesek között 2006. május 8. napján létrejött szerződés - színleltsege folytán - semmis és kérte az eredeti állapot helyreállítását. Másodlagosan a szerződés vele szembeni hatálytalanságának a megállapítását és az I.r. alperes kötelezését kérte arra, hogy a jogerős ítélet szerinti követelését a perbeli ingatlanból kielégíthesse. Előadása szerint az alperesek között az életközösség nem szakadt meg, változatlanul együtt élnek, közösen vettek részt nagy értékű külföldi utazásokon. Szerződéskötési szándékuk ezért nem állt fenn, az csak a felperes kielégítési alapjának elvonását szolgálta.

Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségekben való marasztalását kérték. Arra hivatkoztak, hogy a szerződés valós akarukat tükrözi, életközösségüket ténylegesen megszakították, csak a II.r. alperes cégének a telephelye található a perbeli ingatlanon. Az I.r. alperes a tartozásról nem tudott, rosszhiszeműsége nem állapítható meg, a vagyontársaságot pedig már 2003. évben az ingatlanra is kiterjedően megszüntették. Megállapodásuk szerint a 20 000 000 forint értékű ingatlan az I.r. alperes tulajdonába került, aki ekkor a 10 000 000 forintos közös megtakarítás reá eső fele részét átengedte a II.r. alperesnek. A fennmaradó 5 000 000 forintot azonban csak utóbb, az általa örökölt ingatlan vételárából tudta kifizetni, ezért került sor ekkor, 2006. évben a szerződés megkötésére. A II.r. alperes az ingatlanon 2 000 000 forint értékben beruházásokat végzett, amelyeket az I.r. alperes havi - pontosan meg nem határozott - összegekben törleszt, míg a II.r. alperes cége a telephely használatáért bérleti és rezsiköltséget fizet, illetve azt a felújítási költségbe beszámítja.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperesek között a 2006. május 8. napján a perbeli ingatlanon fennálló

házas társi vagyonszerződés, illetve közös tulajdont megszüntető szerződés érvénytelen. Elrendelte az eredeti állapot helyreállítását és megkereste a földhivatalt, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően az ingatlanra a II.r. alperes tulajdonjogát 1/2 részben jegyezze vissza. Kötelezte az alpereseket a felperes részére 1 253 000 forint eljárási költség megfizetésére. Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

Az eljáró bíróságok megállapították: az alperesek személyes előadása és az okirat tartalmának ellentmondásaira tekintettel nem bizonyított, hogy az I.r. alperes 10 000 000 forintért megváltotta volna házastársa tulajdoni hányadát és ennek alátámasztására a velük rokoni viszonyban álló Cs. L.-né tanúvallomása sem értékelhető. Az I.r. alperes szerint ugyanis a vagyonszerződés megszüntetésére már 2004-ben teljeskörűen sor került, a meglévő megtakarításaikból 5 000 000 forintot már ki is fizetett, de az okirat szerint az ellenérték nem ez, hanem a 2003. évi felújítási költség megtérítése volt. A felújítás időpontjául a szerződés és az I.r. alperes 2003. évet, míg a II.r. alperes - aki szerint ez nem is volt tárgya a vagyonszerződés megszüntetésének - 2006. évet jelölt meg. Az I.r. alperes az általa részben örökölt ingatlant 2003. augusztus 11-én értékesítette és a szerződés alapján a vevő a vételárát 2003. október 30. napjáig ki is fizette, azaz a teljes megváltási ár már ekkor a rendelkezésére állt. Ezért nem lett volna akadálya - erre irányuló szándék esetén - a szerződés megkötésének. A házas társi vagyonszerződés megszüntetésének pontos tartalma, a kifizetések ténye tehát nem volt igazolt és az alperesek kapcsolata vonatkozásában a saját nyilatkozataik alapján is okszerűen vonható le olyan következtetés, hogy változatlanul együtt élnek.

A másodfokú eljárás során csatolt elismervény elbírálására a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése szerint nem volt lehetőség, de annak tartalma, amely szerint a teljes vételár 2006. január 8-án egy összegben került kifizetésre szintén ellentmondásban állt az alperesek eddigi nyilatkozataival. Kétségesek ezen irat keletkezésének körülményei is, mert létezésére az elsőfokú eljárás során utalás sem történt. A fellebbezés kiegészítésében az alperesek is elismerték - korábbi előadásaikkal ellentétben - azt a tényt, hogy szerződésük tartalma nem fedti mindenben a valóságot, az a hatóságok megtévesztését szolgálta, ami megdönti perbeli szavahihetőségüket. A szerződés tehát színlelt, így a Ptk. 207. §-ának (6) bekezdése alapján semmis, amit nem érint az a tény, hogy az illetékkiszabás szempontjából azt érvényesnek fogadták el. Megalapozottan kerültek mellőzésre a további tanúbizonyítási indítványok. A magánnyomozást végző kft. jelentésének és az alkalmazottja vallomásának sem volt jelentősége az ügy eldöntése szempontjából, mert az azokban foglaltakat lényegében a II.r. alperes is elismerte. Az elsődleges kereset megalapozatlansága

esetén a másodlagos, a relatív hatálytalanság is megállapítható lett volna, mivel a szerződés - érvényessége esetén - a felperes kielégítési alapját elvonná, a rosszhiszeműség és ingyenesség vélelmét pedig az alperesek nem tudták megdönteni.

A jogerős ítélet ellen az I.-II.r. alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását és a perköltségekben való marasztalását. Álláspontjuk szerint ellentmondásoktól mentesen tudták bizonyítani azt, hogy közöttük a házassági vagyontörség megszűnt és ennek során egymással a 2006. május 8-i megállapodás szerint elszámoltak. A II.r. alperes magánemberi minőségében keletkezett tartozásai miatt vált szükségessé az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése és ezt követően az ingatlant a II.r. alperes csak a cége telephelyeként használhatta az I.r. alperessel történt elszámolás alapján. A másodfokú bíróság elzárta a II. r. alperest annak lehetőségétől, hogy az I.r. alperes testvérével bizonyítsa a közöttük lévő elszámolás megtörténtét, illetve barátnője tanúvallomásával az életközösségük megszakadását.

Jogszabálysértő módon hivatkozott a másodfokú bíróság a Pp.235. §-ának (1) bekezdésére akkor, amikor az alperesek fellebbezés kiegészítésben részletezett megállapodását nem vizsgálta és ez okból az alpereseket a másodfokú tárgyaláson nem hallgatta meg. Az elsőfokú eljárás során az alperesek úgy vélték, védekezésük alapján a szerződés érvénytelenségének a megállapítása iránti kereset elutasításra kerül, de az ettől eltérő döntés folytán szükségessé vált jogi képviselőjük előtt a valós tények feltárása, amely alapján kiderült, hogy közöttük az elszámolás tekintetében írásos elismervény is keletkezett. Ha ezt a másodfokú bíróság részletesen vizsgálja és elbírálja, az reájuk nézve kedvezőbb határozatot keletkeztethetett volna. Az alperesek az ingyenesség vélelmét megdöntötték és ha a másodfokú bíróság ezt a korábban nem hivatkozott elismervényt is a vizsgálat tárgyává teszi, ez bizonyítottá is válik. Önmagában az alperesek azon feltételezett magatartása, hogy valótlán tartalmú szerződéssel a hatóságokat megtévezzék, nem alapozhatja meg szavahihetőségük hiányát. Hivatkoztak a BH.1999. évi 390. eseti döntésre és arra, hogy a jogerős ítélet a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat sértette meg.

A felperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és az I.-II.r. alperesek perköltségekben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a szerződés színleltsege körében megállapított tényállást vitatták. A

felülvizsgálati eljárás során azonban általában nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Erre csak a tényállás feltáratlan volta, vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen, iratellenes vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó értékelése adhat alapot.

A jogerős ítélet megállapításainak megfelelően az alperesek ellentmondásosan nyilatkoztak a házassági vagyoni közösség megszüntetéséről. Az I.r. alperes a 2008. szeptember 8-án tett személyes előadása értelmében az ingatlan ellenértékeként 10 000 000 forintot fizetett ki házastársának, amelynek felét 2004-ben adta át és erről okirat nem készült, míg a másik felét 2006-ban a szülői háza értékesítéséből befolyt pénzből fizette ki. Ezen túlmenően a 2003-ban végzett felújítás 2 000 000 forintos díját is fizeti havi részletekben a II.r. alperesnek, akinek cége rezsi és bérleti díjat fizet a részére. A II.r. alperes szerint a vételárat két 5 000 000 forintos részletben kapta meg, de a felújítás 2006-ban történt és annak értékét cége az ingatlanban „lelakhatja”. Nyilatkozataikkal szemben az általuk megkötött szerződésből kitűnően az ellenérték kizárólag az volt, hogy az I.r. alperes viseli a 2003-ban történt felújítás és korszerűsítés költségeit. Az I.r. alperes által örökölt házat már 2003 augusztusában eladták és a vételár kifizetése is megtörtént 2003. október 30-ig, azaz sürgősen lett volna a megváltási ár kiegyenlítésével 2006 évig várni. A fellebbezési eljárás során csatolt, 2006. február 8-i dátummal ellátott elismervény szerint viszont a teljes 10 000 000 forint vételárat ezen a napon vette át az I.r. alperes. A szerződő felek tehát nem tudták előadni a szerződés valós tartalmát, de egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy az az írásba foglaltaktól eltér, azaz a szerződés valóságtartalmát saját maguk döntötték meg.

Az alperesek életközösségének a megszakadása sem volt megállapítható, hiszen saját előadásuk szerint is együtt tettek utazásokat, a II.r. alperes édesanyját az I.r. alperes gondozta a perbeli ingatlanban, és azóta sem váltak el. A kifejtettek, összevetve azzal, hogy a szerződés megkötésére éppen 2006. január 20. napját követően – amikor a felperes követelése érvényesítése érdekében a II.r. alperessel szemben fizetési meghagyás kibocsátását kérte – került sor, nem vitatható módon alátámasztja azt, hogy az alpereseknek ilyen tartalmú szerződés megkötésére a valós akarata nem állt fenn, ezért az a Ptk. 207. §-ának (6) bekezdése alapján színleltsége folytán semmis.

A már rendelkezésre álló bizonyítékok mellett sürgősen lett volna további bizonyítás lefolytatása, mert az I.r. alperes elfogulatlanul nyilvánvalóan nem tekinthető testvérének, illetve a II.r. alperes szintén érdekelt barátnőjének az alperesekre nézve

kedvező tanúvallomása sem lett volna alkalmas a döntés érdemi befolyásolására.

A másodfokú bíróság a Pp. 235. §-a (1) bekezdésének helyes értelmezésével mellőzte az alperesek által csatolt új bizonyíték érdemi vizsgálatát, illetve az alperesek felesleges ismételt meghallgatását, mert a hivatkozott bizonyíték általuk már korábban ismert volt és az alpereseknek is volt lehetőségük személyes nyilatkozataik megtételére. Figyelemmel kellett lenni arra is, hogy ha a bizonyítékot a bíróság figyelembevette volna - a már kifejtettek alapján - az sem eredményezhetett volna az alperesekre nézve kedvezőbb határozatot. Közömbös az, hogy az alperesek hogyan ítélték meg védekezésük eredményességét, és a Pp. 8. §-ának (1) - (2) bekezdése szerinti jóhiszemű pervitel követelményei szerint - amelyre a tárgyaláson személyes meghallgatásukat megelőzően az elsőfokú bíróság tájékoztatást is nyújtott részükre - már az elsőfokú eljárás során szükséges lett volna a valós tények feltárása, ennek részükről történt esetleges elmulasztása nem alapozhatja meg felülvizsgálati kérelmüket. Az I.-II.r. alperesek perbeli szavahihetősége már az előzőekben ismertetett eltérő nyilatkozataik alapján is kétséges, de a fellebbezés kiegészítésében maguk hivatkoztak arra, hogy a hatóságok megtévesztése céljából - a vagyonátruházási illetékfizetési kötelezettségük elkerülése érdekében - nem tüntették fel a szerződésben a 10 000 000 forintos vételárat.

A kifejtettekre tekintettel nem volt megállapítható, hogy a jogerős ítéletben rögzített tényállás iratellenes lenne, okszerűtlen következtetéseket tartalmazna, vagy ne lenne kellő mértékben feltárva, ezért a mérlegelés nem áll ellentétben a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal. Nem volt ezért sem ok, sem lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére.

A Legfelsőbb Bíróság ezért - a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával - a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alpereseket a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint ÁFÁ-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. Kötelezte továbbá az alpereseket az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (1) és (3) bekezdése alapján az illetékfeljegyzési joguk

folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

, 2009. december 8.

*Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró, dr. Wellmann György sk. bíró.*